

Βιβλία

Οι διεθνείς συμβάσεις εργασίας στην ελληνική έννομη τάξη. Σύμβαση 100 και ισότητα αμοιβών ανδρών και γυναικών.

Σοφίας Κουκούλη—Σπηλιωτοπούλου

Τόμος 11ος Βιβλιοθήκης Δημόσιου Δικαίου. Εκδόσεις Α. Σάκκουλα, Αθήνα—Κομοτηνή, 1985.

Στη μελέτη αυτή, που προλογίζει ο γεν. γραμματέας του Ινστιτούτου Διεθνούς Δικαίου και τ. βοηθός γεν. διευθυντής του Διεθνούς Γραφείου Εργασίας Νίκος Βαλτικός, εξετάζεται η λειτουργία των διεθνών συμβάσεων εργασίας (των συμβάσεων δηλαδή, της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας), με το πρίσμα τόσο του διεθνούς δικαίου όσο και του ελληνικού συνταγματικού δικαίου.

Οι διεθνείς συμβάσεις εργασίας είναι ένα «διόρρυθμο είδος διεθνών συνθηκών. Δημιουργούν υποχρεώσεις στα κράτη—μέλη της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας, όχι μόνο αφότου επικυρωθούν, αλλά και πριν από την επικύρωσή τους. Η συγγραφέας εξετάζει τις υποχρεώσεις των κρατών—μελών της ΔΟΕ για τις μη επικυρωμένες και τις επικυρωμένες διεθνείς συμβάσεις εργασίας και τον τρόπο εκπλήρωσής τους από την Ελλάδα, με αναφορά στις σχετικές κοινοβουλευτικές διαδικασίες και με προτάσεις για τη βελτίωσή τους. Εξετάζει, επίσης, τον τρόπο ένταξης των συμβάσεων αυτών στην ελληνική έννομη τάξη και τη θέση που παίρνουν στην ιεραρχία των κανόνων του ελληνικού δικαίου, σύμφωνα με τα άρθρα 28§ και 36§2 του Συντάγματος, στα πλαίσια ενός γενικότερου προβληματισμού για την ερμηνεία και εφαρμογή των συνταγματικών αυτών διατάξεων. Οι συμβάσεις αυτές, αφότου κυρωθούν με νόμο, γίνονται αναπόσπαστο τμήμα του ελληνικού δικαίου. Αφότου επικυρωθούν, με την απαιτούμενη δήλωση προς τον Γεν. Γραμματέα του Διεθνούς Γραφείου Εργασίας, και αρχίσει η διεθνής ισχύς τους απέναντι στην Ελλάδα (12 μήνες μετά την καταχώ-

ριση της επικύρωσης στο ΔΓΕ), αποκτούν ισχύ ανώτερη από εκείνη των ελληνικών νόμων· υπερισχύουν, δηλαδή, απέναντι σε κάθε προγενέστερη ή μεταγενέστερη νομοθετική διάταξη, και τα ελληνικά δικαστήρια έχουν υποχρέωση να εφαρμόζουν τις διατάξεις τους που θεμελιώνουν δικαιώματα των εργαζομένων, παραμερίζοντας κάθε αντίθετη νομοθετική διάταξη.

Στη συνέχεια, η συγγραφέας ερευνά το περιεχόμενο, την ισχύ και την εφαρμογή μιας από τις σημαντικότερες και ευρύτατα επικυρωμένες διεθνείς συμβάσεις εργασίας, η οποία έχει εμπνεύσει τη διατύπωση του κανόνα της ισοτιμίας αμοιβών του άρθρου 22§1 εδ. β' του Συντάγματός μας, καθώς και του άρθρου 119 της Συνθήκης της ΕΟΚ και της Οδηγίας 75/117 για την ισότητα αμοιβών ανδρών και γυναικών: της σύμβασης αριθ. 100. Η παρουσίαση της σύμβασης αυτής γίνεται σε συνάρτηση με τις προαναφερόμενες πηγές του κανόνα της ισότητας αμοιβών, καθώς και με τις σχετικές διατάξεις του Ν. 1414/1984 για την ισότητα των φύλων στις εργασιακές σχέσεις. Γίνεται, επίσης, κριτική παρουσίαση της σχετικής νομολογίας και επισημαίνονται διατηρούμενες διακρίσεις.

Αντί άλλης κριτικής του έργου αυτού, που είναι συγχρόνως υψηλού επιστημονικού επιπέδου και μεγάλης πρακτικής αξίας, δημοσιεύουμε ένα μέρος από την εισαγωγή του αρμοδιότερου να το κρίνει, του κ. Νίκου Βαλτικού.

«Χάρη στον πλούτο και την πληρότητα της ύλης, στον επιστημονικό χαρακτήρα της έρευνας και συγχρόνως στο κοινωνικό πνεύμα που την διέπει, η εργασία της κ.

Κουκούλη—Σπηλιωτοπούλου αποτελεί μια πραγματικά πολύτιμη συμβολή, όχι μόνο στην ελληνική, αλλά και στη διεθνή βιβλιογραφία πάνω στο θέμα που πραγματεύεται.

Αλλά η αξία της δεν είναι μόνον επιστημονική. Είναι γνωστό στους κάπως εξειδικευμένους κύκλους, ότι οι διεθνείς συμβάσεις εργασίας έπαιξαν ένα σημαντικό ρόλο στη διαμόρφωση και την προώθηση πολλών θεμάτων του εργατικού δικαίου και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, από το οκτάωρο ως τις συνδικαλιστικές ελευθερίες. Στο πιο πρόσφατο ζήτημα της ίσης αμοιβής, η εργασία που είμαι ευτυχής να προλογίζω θα συμβάλει ασφαλώς ουσιαστικά σε μια ευρύτερη και αποτελεσματική εφαρμογή της αρχής που θέσπισε η σύμβαση υπ' αριθ. 100.

Τελικά, η εργασία αυτή έχει και μια ευρύτερη σημασία. Αφότου ιδρύθηκε η Διεθνής Οργάνωση Εργασίας, πολλοί Έλληνες έγραψαν μελέτες σχετικά μ' αυτόν το θέμα και το έργο του, που έδωσαν μια αποφασιστική ώθηση στην κοινωνική δικαιοσύνη κάθε χώρας όσο και γενικότερα στο διεθνές δίκαιο. Είναι ευτύχημα που η παράδοση αυτή συνεχίζεται με τέτοια επιτυχία χάρη στην εργασία της κ. Κουκούλη—Σπηλιωτοπούλου».

Εμείς, θα επιθυμούσαμε να προσθέσουμε μόνο την ευχή να προστεθούν και άλλα έργα τέτοιου επιπέδου, αναφερόμενα στην προβληματική της ισότητας των φύλων, στη φτωχή σχετική βιβλιογραφία μας.